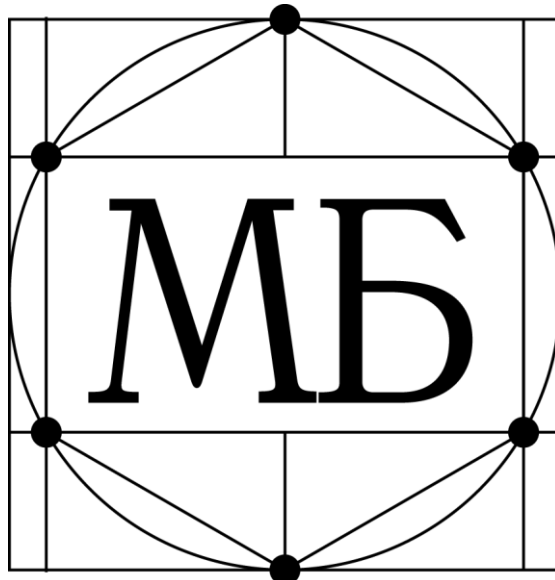

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури
Кафедра містобудування

***МІСТОБУДУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ***

Тези доповідей
третьої науково-практичної конференції
24 березня 2021 року
м. Київ

Київ 2021

УДК 711-712

М 65

Редакційна колегія: Н. М. Шебек, доктор архітектури, професор,
М. А. Ларіонова, старший викладач

Відповідальна за випуск: Н. М. Шебек, доктор архітектури,
професор

*Рекомендовано до видання на засіданні вченої ради архітектурного
факультету, протокол № 5 від 20 січня 2021 рок.*

В авторській редакції.

УДК 711-712 **Містобудування:** проблеми і перспективи розвитку: тези
М 65 доповідей третьої науково-практичної конференції (Київ,
24 березня 2021 р.). – Київ: КНУБА, 2021. – 47 с.

ISBN 978-966-999-103-4

Розглянуто такі аспекти: аналіз провідних тенденцій розвитку містобудування і ландшафтної архітектури; сучасні теорії і методики містобудівного проектування; результати дисертаційних досліджень і магістерських робіт. Призначено для дослідників проблем і перспектив розвитку архітектурно-містобудівної діяльності, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, студентів архітектурних факультетів, практикуючих архітекторів.

ISBN 978-966-999-103-4

© КНУБА, 2021

ЗМІСТ

Шебек Н. М.	Вступне слово	6
Палеха Ю.М.	Реформування нормативно-правової бази містобудування	7
Тімохін В. О.	На шляху до сучасного архітектурно- містобудівного мистецтва.....	8
Шебек Н. М.	Формування творчих особистостей на кафедрі містобудування КНУБА.....	9
Седак О.І.	Механізми утворення образу міста.....	10
Булах І. В.	Лікарня як містобудівний об'єкт.....	11
Василенко Л. Г.	Своєрідність архітектурно-композиційних рішень об'єктів авангарду та їх зв'язок з міським середовищем	12
Zinovieva O.	Pandemic challenge for the city.....	13
Шпаковська В. Т.	Вулично-шляховий простір для маломобільних груп населення.....	14
Носенко Г. А.	Принципи вибору ділянки для Музею Г. Сковороди в м. Києві	15
Третяк М.Е.	Аналіз та можливі шляхи ревіталізації стагнуючих сільських поселень України	16
Іносова Т. Ю.	Музей сучасного мистецтва: виклики, проблеми, перспективи.....	17
Ларіонова М. А.	Проект «Земні крила України» як складова містобудівної освіти	18
Васильченко Д.К.	Специфіка функціонування закладів позашкільної освіти в структурі об'єднаних територіальних громад	19
Гамалія А. В.	Особливості інфраструктурних заходів при формуванні «зеленої» пішохідної мережі в містах України.....	20
Каранда А.О.	Концепція, як основа формування ландшафтного середовища спеціалізованих культурно-пізнавальних парків.....	21
Мацьоха А.С.	Планувальне впорядкування буферних зон як метод збереження об'єктів культурної спадщини в умовах урбанізації.....	22

Ольховець О.Д.	Перспективи застосування технології тривимірного друку з вторинної сировини в архітектурі та містобудуванні	23
Биченко Б. А.	Пропозиції з модернізації групи кварталів у Печерському районі міста Києва	24
Бобров Є.О.	Пропозиції з проектування житлових комплексів економ-класу на колишніх промислових територіях	25
Гойда А.Є.	Особливості ландшафтно-планувальної організації інтерактивних парків.....	26
Дика В. С.	Сучасні вимоги до проектування спеціалізованих комплексів дошкільної освіти..	27
Євтушенко І.О.	Проблеми урахування психофізіологічних особливостей людини в міських парках.....	28
Замогильний М.В.	Проблеми формування та перспективи розвитку будинків для престарілих та сиріт.....	29
Зубань С.А.	Особливості формування рекреаційної зони в Київській області.....	30
Комендант М. В.	Методи ландшафтно-планувальної організації пішохідно-прогулянкових просторів (на прикладі проспекту Маяковського в м. Запоріжжя)	31
Машковська Е. О.	Проблематика формування архітектурно-планувального середовища студентських гуртожитків	32
Михіденко М.О.	Забезпечення сталого розвитку сільських поселень на прикладі с. Пірнове Київської області.....	33
Пугаєва Є. П.	Проблеми рекреаційних зон в приморських містах та шляхи їх вирішення.....	34
Пузина А.О.	Застосування біонічної морфології при проектуванні ландшафтних об'єктів.....	35
Родітелева А.А.	Засоби реновації мікрорайонів 1980-90-х років..	36
Савченко А.А.	Досвід проектування прибережних рекреаційних просторів.....	37
Свіца І.О.	Досвід ландшафтної організації пішохідних зон у сформованому міському середовищі.....	38

Селезенєва М. Д.	Прийоми формування інклюзивного ландшафтно-рекреаційного середовища в історичних районах міст	39
Сидорчук С.О.	Проблема розвитку архітектури культових споруд православної церкви.....	40
Совсімов А.Ю.	Проблеми і перспективи оновлення парку «партизанська слава» в м. Києві.....	41
Тищенко Є.О.	Прийоми організації рекреаційних зон на прирічкових територіях ландшафтних пам'яток	42
Тулаїнова О.О.	Проблеми формування персональних рекреаційних просторів в міському середовищі.	43
Шаповал О.М.	Містобудівний аспект організації архітектурного середовища планетаріїв.....	44
Швець О.І.	Прогресивні тенденції ландшафтно-планувальної організації центральних парків сучасних міст	45
Шкурупій Д.О.	Принципи ландшафтно-планувальної організації пішохідних шляхів у житлових районах.....	46

Вступне слово

Шановні колеги, щиро вітаю усіх, хто знайшов час для участі у третій Науково-практичній конференції «Містобудування: проблеми і перспективи розвитку».

Щорічні зустрічі на кафедрі містобудування Київського національного університету будівництва і архітектури з 2019 року об'єднують усіх небайдужих до викликів сьогодення, з якими стикається урбанізоване оточення. Мета конференції – стимулювати обмін ідеями і досвідом між архітекторами-містобудівниками – педагогами, аспірантами і студентами. Дослідники і проєктанти, творці і мешканці сучасних поселень збираються на цій платформі для того, щоб поділитися своїми досягненнями та обмінятися думками з приводу стратегії і тактики подальшої містобудівної діяльності.

Серед традиційних тем обговорення: аналіз провідних тенденцій розвитку містобудування і ландшафтної архітектури; сучасні теорії і методики містобудівного проєктування; результати дисертаційних досліджень і магістерських робіт.

В контексті загострення загальносвітових проблем, пов'язаних із загрозами природному довкіллю, соціокультурному середовищу, здоров'ю і благополуччю мешканців, підвищується вагомість заходів, що сприяють налагодженню порозуміння між науковцями і практиками, які прямують до досягнення глобальних цілей сталого розвитку. Наше зацікавлене співробітництво має стати черговим кроком до спільної мети – забезпечення гармонійного співіснування природи і суспільства, шляхом створення гідних умов життя кожної окремої людини в містах і селищах на тлі спільної турботи про навколишнє оточення.

У наступному році ми маємо подвоїти зусилля, щоб довести, що архітектура може поліпшити стан людини, суспільства і нашої планети. Бажаю наснаги у науковій і проєктній творчості, продуктивної роботи і плідного спілкування. Сподіваюся на подальшу результативну співпрацю.

З повагою,
доктор архітектури, професор,
завідувач кафедри містобудування КНУБА
Н. М. Шебек

РЕФОРМУВАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ МІСТОБУДУВАННЯ

Сучасне містобудування в Україні перебуває у стадії потужної трансформації. Це зумовлюється дією кількох чинників: наближенням до європейських норм та стандартів; появою нового виду документації – комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади; об'єднанням містобудівної та землевпорядної документації, спричиненої впровадженням у дію Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування та використання земель»; активним застосуванням геоінформаційних систем і технологій; впровадженням методів та принципів ландшафтного планування та виконання стратегічної екологічної оцінки.

Слід приймати до уваги, що вже в найближчий час відбудеться перехід від Державних будівельних норм, які регламентують склад та зміст кожного виду містобудівної документації до єдиного Порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів. На черзі також й затвердження класифікатору об'єктів містобудування, класифікатору функціонального використання територій, спорідненого з класифікатором видів цільового призначення земель, а також класифікатору планувальних обмежень.

Такі зрушення впливають змінюють на зміну методології і технології містобудівного проектування, що, в свою чергу відобразиться на трансформації навчального процесу архітекторів-містобудівників у вищих навчальних закладах України.

НА ШЛЯХУ ДО СУЧАСНОГО АРХІТЕКТУРНО- МІСТОБУДІВНОГО МИСТЕЦТВА

Відомий польський письменник-фантаст С. Лем у своїй книжці «Сума технологій» висловив думку про те, що колись цивілізація припустилася помилки, звернувши не в той бік на одному з перехресть розвитку людства. Сучасна архітектура і містобудування знову знаходяться на роздоріжжі. Вибір потрібного перехрестя і правильного напрямку розвитку сьогодні складає проблему парадигмального рівня.

Історія сучасної архітектури і містобудування свідчить, що рух у вірному напрямі здійснювався під знаком нестаріючої у віках метапарадигми Вітрувія. Під її проводом більш менш успішно долались перехрестя конструктивізму і функціоналізму, модернізму і постмодернізму. Задля прогресу перехрестя краси, як правило, миналися без зайвої уваги і в прискореному темпі.

Багато видатних майстрів архітектури, що приймали активну участь у розвитку сучасного руху (К. Зітте, У. Саарінен, Е. Роджерс та інші), звертали увагу на необхідність переоцінки естетичних ідей і повернення краси на звивисті шляхи розвитку архітектурно-містобудівного середовища. Один з таких шляхів пропонує міська синергетика.

Сутність цих пропозицій полягає у гармонізації розвитку під егідою тріади Вітрувія, яка перетворена в її динамічну версію: міцність, користь, досконалість і краса. Повернення в архітектуру і містобудування естетичних засобів у міській синергетиці також зв'язано з концепцією жанрового розвитку.

Запропонована система жанрового проектування включає в себе архітектурну топіку, яка реалізує принцип «genius loci» і топоніміки штучного оточення. До неї входить архітектурна риторика з пишномовним прикрашенням контексту монотонного урбанізованого середовища. Архітектурна тропіка на основі літературних тропів (аналогій, метафор, метонімії та інших) надає цьому середовищу вигляду оновленої

естетичності і художньої образності. Верхній щабель системи жанрового проектування посідає архітектурна поетика, яка має справу з новими і ще небаченими образами майбутнього урбоміського середовища.

Синергійна система жанрового проектування відкриває нові можливості для повернення сучасній архітектурі та містобудуванню втраченого статусу пластичного і тектонічного мистецтва. Це оригінальне мистецтво вступає на шлях саморозвитку під впливом закономірного циклічного розгортання його універсальних стадій – романтизму, модернізму, класицизму і постмодернізму, – що забезпечують вибір правильного напрямку здійснення естетичних реформ.

УДК 711.11+712.01

Шебек Надія Миколаївна,

доктор архітектури, професор, завідувач кафедри містобудування,

Київський національний університет будівництва і архітектури

E-mail shebek.nm@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-6038-3945

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ОСОБИСТОСТЕЙ НА КАФЕДРІ МІСТОБУДУВАННЯ КНУБА

Твори містобудування, архітектури і дизайну відрізняються від досконалих, проте виключно утилітарних аналогів, наявністю глибинних змістів, які дозволяють їм поєднувати світи – сакральний і буденний, реальний і ілюзорний; налагоджувати діалог між часами і поколіннями – теперішнім, минулим і майбутнім; зіставляти уявлення – персональні і колективні. Багатомірність архітектурно-містобудівних об'єктів, створених видатними митцями, проявляється в їх здатності виражати нематеріальні цінності за допомогою засобів, доступних для сенсорного сприйняття. Студенту, який лише починає формуватися як творча особистість з власним світоглядом і розумінням дійсності, важливо розпізнати відмінність між компетентностями, обов'язковими для опанування усіма випускниками вищих навчальних закладів відповідного профілю, і професійною майстерністю, якої досягають лише одиниці.

Осягнути сенс архітектурно-містобудівної творчості допомагають завдання, націлені на розробку малих архітектурних форм, будівель і споруд, містобудівних та ландшафтних об'єктів, спроможних викликати асоціації з мінливими станами природного і техногенного оточення, опредметнювати відчуття, переживання та думки людей. Серед

дидактичних прийомів, які дозволяють отримати цікаві результати, – завдання на вираження духовного світу видатної особистості в присвяченому їй архітектурному просторі (приклад – проект музею Григорія Сковороди в м. Києві (III курс)) або на втілення певних знань, вірувань, переконань в ландшафтному середовищі (приклад – концептуальний проект тематичного парку житлового району (V курс)).

Нестандартні завдання з архітектурного проектування підтримують цікавість студентів, примушують їх оригінально мислити, шукати неординарні проектні рішення і постійно самовдосконалюватися, що, у кінцевому рахунку, позитивно впливає на підвищення якості навчання.

УДК 711.1

Сєдак Олександр Ігорович,

канд. архітектури, доцент, проф. каф. містобудування,

Київський національний університет будівництва та архітектури

E-mail new.pragmatyk@gmail.com ORCID [0000-0002-1686-2786](https://orcid.org/0000-0002-1686-2786)

МЕХАНІЗМИ УТВОРЕННЯ ОБРАЗУ МІСТА

Проблемою сучасного містобудування є ясність сприйняття й читабельність міського середовища - легкість, з якою частини міста, його окремі райони, орієнтири і шляхи розпізнаються та складаються у цілісну, зрозумілу й упорядковану картину. Цій меті слугує певний набір засобів й прийомів, здатних бути застосованими при реконструкції сучасних міст. У противагу втрати орієнтації у місті, образність оточення надає людині почуття емоційного комфорту, допомагає встановити гармонійний зв'язок з міським середовищем, стає структурним каркасом для накопичення і опрацювання інформації про поселення, формуючи чіткий його образ. Зрозуміле міське оточення несе почуття безпеки, підвищує комфортність і змістовність людського досвіду. Але життя може проходити й у візуальній неупорядкованості, що притаманне сучасним поселенням, віддзеркалюючи складність суспільства. Навіть зорозово зорганізований хаос здатний здобути активну виразність, бо образи оточення - результат зворотного зв'язку між середовищем і людиною. Але для цього вона має займати творчу позицію у створенні його образу, мати можливості на його зміну, узгоджуючи з новими вимогами за законами партиципації. Упорядковане оточення перешкоджає виникненню деструктивних елементів та форм діяльності. Образ оточення може бути розчленований на три компоненти - упізнаність,

структуру й значення, що проявляються одночасно. Упізнаність припускає розпізнання об'єкту серед інших; образ має містити у собі просторове або формальне співвідношення об'єкту зі спостерігачем та іншими об'єктами; окремий об'єкт несе практичне й емоційне значення для спостерігача, що є зв'язком зовсім іншої не просторової чи формальної природи. Місто як штучне утворення створюється майстерністю людини й має бути сформованим для його потреб з пристосовуванням до оточення, почуттєво упорядкованого чи протиставленого тому, що надано сприйняттю людини. Вживання в міське середовище як оточення й формування образу міста повинні ґрунтуватись на почуттєвій активності людини, при можливості пристосовування цього оточення до характеру та смаків його сприйняття людиною.

УДК 711.555

Булах Ірина Валеріївна,

кандидат архітектури, доцент, докторант,

доцент кафедри дизайну архітектурного середовища,

Київський національний університет будівництва та архітектури

E-mail bulakh.iv@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-3264-2505

ЛІКАРНЯ ЯК МІСТОБУДІВНИЙ ОБ'ЄКТ

Питання розмірів лікарень та їх територій (геометричні параметри, вмістимість, пропускна здатність, поверховість, кількість персоналу та ін.) є актуальними для більшості світових країн. Спостерігається тенденція до зростання ємності лікарень: вважається, що середній рівень витрат знижується в міру зростання обсягу, а результати лікування краще в тих лікарнях, де великі обсяги госпіталізації. Існують приклади, коли лікарня займає настільки значну площу, що її доцільно розглядати як містобудівний об'єкт. Найбільша за розмірами – Лікарня Кріса Хані Барагваната, площа – 700 106 м². Клінічна лікарня Майо, у якій працює 54 000 осіб персоналу, посідає першу сходинку за кількістю співробітників. Найбільша за ємністю – Перша афілійована лікарня Університету Чженчжоу, яка налічує 7 000 койко-місць. Найвища – Меморіальний міський медичний центр ім. Германа, висота якого сягає 165,2 м (33 поверхи). За кількістю поверхів - Лікарня для спеціальної хірургії - 50-поверхова будівля заввишки 156,6 м. Дослідженням масштабу

лікарень займались Банкір Р., Конрад Р., Штраус Р., Алетрас В. тощо. Оптимальна ємність лікарні – 200-600 ліжок.

УДК.72-711

Василенко Людмила Григорівна,

кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування

Київський національний університет будівництва та архітектури

E-mail vassylenko.lg@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-3122-0917

СВОЄРІДНІСТЬ АРХІТЕКТУРНО-КОМПОЗИЦІЙНИХ РІШЕНЬ ОБ'ЄКТІВ АВАНГАРДУ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З МІСЬКИМ СЕРЕДОВИЩЕМ

В історичній літературі, статтях і монографіях знаходимо тлумачення того, що архітектурно-композиційні рішення авангардних об'єктів формальні одноманітні, не враховують місцеві умови при їх забудові. В багатьох взірцях європейського і вітчизняного авангарду ця думка відповідає таким оцінкам.

Детальний аналіз авангардних об'єктів зведених в середині-кінці 1930р. в містах України доводить інше: про вміння авторами-новаторами використовувати міський ландшафт при цьому застосовувати раціонально-функціональні схеми в різних типах будівель: секційних житлових та громадських.

Перебуваючи в Києві, Дніпропетровську вже з побіжного огляду видно, що об'єкти, зведені в зазначений період мають, незважаючи на плинність часу, оригінальні планувальні, композиційні та об'ємно-просторові вирішення – лінійні, або складні сходинокві.

Прикладом оригінального планувального рішення житла є: секційний житловий будинок по вул. Челюскінців, 6 в м. Києві (кінець 1930-х років арх. В. М. Холостенко), з точки зору стилістики має риси раціоналістичного конструктивізму. Архітектор В. Г. Кричевський в секційному житловому будинку по вул. М. Коцюбинського застосував сходинову композицію, побудовану на зміщенні кожної наступної секції, що створювало зручний озеленений простір перед будівлею. Виразність і пластичність об'єкту досягалась ритмічним зміщенням прямокутних і закруглених секцій, а також кутовими вікнами і балконами.

В інших об'єктах: санаторій в Гаграх (арх. Я. А. Штейнберг) та ресторан «Динамо» в Києві (архітектори Й. Ю. Каракіс, М. Г. Гречина)

автори створили оригінальні новаторські об'єкти, які майстерно поєднані з природним середовищем. Ці та інші приклади свідчать, що в умовах складного міського рельєфу новатори України застосували схеми відповідно до місцевих умов: лінійні, кутові, Т-, П-подібні, напівкільцеві, сходинокві, які досить органічно і виразно вписувались в оточення.

В європейській практиці кінця 1920-х, середини-кінця 1930-х років знаходимо лише лінійні та напівкільцеві схеми.

УДК 711.4

Zinovieva Olena,
Ph.D, Associate Professor of Urban Planning Department,
Kyiv National University of Construction and Architecture
E-mail:zinovieva.os@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-5453-2924

PANDEMIC CHALLENGE FOR THE CITY

Cities are the future of our society - our civilization. The world is urban. Some sources predict that another 2.5 billion people will live in cities in 30 years. A pandemic is a tragic event for many people, and at the moment the virus continues. Many doubt the impact of the pandemic on cities.

The pandemic has raised the issue of social distance. Actions by governments to curb population activity have forced people to seek new forms of interaction other than online communication.

Norman Foster has given the opening keynote to the first UN Forum of Mayors, a platform where mayors presented their experience dealing with the COVID-19 health emergency and other challenges their cities are facing. Similar issues are being discussed at the online series of meetings "The Future Through the Eyes of an Architect" a joint project of the Archspace platform and the online university Skillbox.

The observation of the situation in cities over the past year has prompted most of the authors to think about it. There are no noticeable changes caused by the virus in the work of architects, in technical specifications, and so on. This is a very unpleasant story, but humanity will overcome it very quickly, in a year or two. Instead of change, they simply accelerated, accelerating the trends of change that were evident before the pandemic. The only constant is change, and cities are eternally evolving, learning from each other on different continents. And the city will return to the previous laws of existence. All the talk that the remote will completely replace the face-to-face presence is speculation. Today

we go to the city not only to work, but also to communicate, study, and have a rest. The city is becoming a community center that offers a variety of services.

Now it is necessary to conduct observations, record data on the activity of the population in the city and the dependence of the increase in morbidity. It is too early to draw final conclusions about the impact of the pandemic on cities.

УДК 625.72

Шпаковська Віра Тимофіївна,

*кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування
Київський національний університет будівництва і архітектури
E-mail: shpakovska.vt@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-3523-8014*

ВУЛИЧНО-ШЛЯХОВИЙ ПРОСТІР ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

Проблема створення сприятливого безбар'єрного середовища, забезпечення безперешкодного доступу маломобільних груп населення до об'єктів соціальної інфраструктури є актуальним завданням при проектуванні та будівництві соціальних об'єктів.

Доступність соціального міського простору обмежена перепонами різного ступеня важкості: сходи, бордюри, пішохідні наземні та підземні переходи, відсутність спеціальних попереджуючих та інформаційних знаків і пристроїв тощо. Дуже важливими є питання інформаційного забезпечення, які досі залишались недостатньо розкритими і розробці яких останнім часом приділяється більша увага. Визначаються нормативні вимоги до інформаційного забезпечення транспортно-пішохідної інфраструктури населених пунктів з урахуванням потреб людей з обмеженими фізичними можливостями та основні види засобів забезпечення інформаційного простору: різноманітні інформаційні споруди, тактильні поверхні, розмітка шляхів руху, світлові вказівники та світлофори, пристрої звукового дублювання сигналів руху. Нормативні документи, що розроблені для створення середовища з урахуванням потреб маломобільних груп населення, в основному направлені на забезпечення доступності будівель та споруд. Значно менше охоплена нормативними вимогами вулично-шляхова мережа. Обов'язковими елементами забезпечення доступності для цієї групи населення є наземні та підземні переходи, пішохідні шляхи, їх покриття, обладнання місць для посадки в громадський в транспорт, зручні автостоянки тощо.

ПРИНЦИПИ ВИБОРУ ДІЛЯНКИ ДЛЯ МУЗЕЮ Г. СКОВОРОДИ В М. КИЄВІ

Традиційне завдання з вивчення громадських споруд на 3 курсі архітектурного факультету в 2020-2021 навчальному році було дещо розширене. За підтримки керівництва кафедри містобудування було прийняте рішення персоніфікувати музейний об'єкт, розширити його функціональну програму, ввести в програму вивчення та роботу з конкретними локаціями для його розміщення в місті Києві.

Попереднім етапом розробки проекту стало ознайомлення студентів з широкою географією мандрів Г. Сковороди по регіонах України та за її межами, організацією системи та архітектурними об'єктам, присвяченими вшануванню пам'яті великого філософа, зарубіжною практикою створення меморіальних музеїв та комплексів. Цей етап дозволив зробити висновки про незадовільний стан музеїв Г. Сковороди та недостатнє висвітлення засобами архітектури видатного вкладу Г. Сковороди у вітчизняну та світову філософію.

Відтак перед студентами групи АРХ-31Б КНУБА постало надзвичайно складне завдання відобразити нематеріальність життєвих настанов Мислителя, що, як відомо, відкидав фізичну складову буття та сповідував і розвивав етичні принципи як запоруку щасливого життя людини – в художньо-образному та функціональному вирішенні Музею.

Основою вибору потенційної ділянки розміщення Музею стали:

- принцип альтернативного використання території міста – розміщення музейного комплексу на ділянках, ключових у композиційному та функціональному містобудівному відношенні;
- наявність достатньої для Музею площі;
- відсутність на ній існуючої забудови (досить часто при наявності незатверджених або нереалізованих проектів, що порушують законодавство України з охорони історико-культурної спадщини);
- відповідність цільового використання ділянки генеральному плану міста;

- принцип меморіальності – зв'язку з територією перебування філософа за життя (проекти М. Ніколаєва, Р. Сірика на вул. Кирилівській, К. Рашківської на Андріївському узвозі поблизу Контрактової площі, К. Волох на перетині вул. Н-В. Валу та Вознесенського спуску, О. Галіпчака в Китаєво);
- принцип широкого асоціативного зв'язку з філософією Мислителя (проекти В. Лошак та А. Конюк на Виноградарі, на місці існування в недалекому минулому міських садів – як образ «Саду божественних пісень»);
- принцип виявлення історії освоєння ділянки засобами сучасної архітектури (проекти Р. Сірика, Д. Пилипчака, Є. Плюща).

Ці принципи забезпечили широку палітру художньо-образних вирішень Музею студентів та дозволили провести плідне обговорення проблеми розміщення Музею фахівцями на «Круглому столі», що відбувся за підсумками виставки проектів 31Б «Йдемо назустріч вічному» з 4.02 по 24.02.2021 року в Центрі Української Культури та Мистецтва.

УДК 711.3

Третяк Максим Едуардович,

доцент кафедри містобудування,

Київський національний університет будівництва і архітектури

E-mail: tretiak.me@knuba.edu.ua, ORCID: 0000-0002-0858-6443

АНАЛІЗ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ СТАГНУЮЧИХ СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ УКРАЇНИ

Проблема адаптації сільських поселень до нового господарського укладу особливо гостро постала на Україні в останні роки. Сьогодні Україна, з відставанням на 10-15 років від загальносвітових трендів, входить в нову систему виробничих відносин в сільському господарстві, яка, крім інших показників, характеризується меншою потребою (25-30% від існуючої) в робочій силі на селі. У зв'язку з цим посилюється відтік населення з сільських районів країни і, як наслідок, збільшення числа сільських поселень, що входять в групу "безперспективних", іншими словами, приречені до зникнення.

Дана проблема вміщує комплекс питань з різних областей, суміжних з містобудівною діяльністю, і вимагає глибокої комплексної оцінки та опрацювання. На жаль, не зважаючи на те, що ряд країн вже зіткнулися з

цією проблемою раніше та мають оприлюднені результати її вирішення, в нашій країні практично не велося жодних розробок з проблематики сільських поселень, що знаходяться у процесі стагнації.

За останні роки був зібраний усереднений статистичний аналіз більше 20 сіл у різних регіонах України, що дозволяє зробити деякі висновки і пропозиції щодо вирішення проблеми ревіталізації сільських поселень України, які знаходяться у стадії стагнації. На підставі аналізу сільських поселень різного типу слід виділити їх основні групи, на які спрямовано діяльність з ревіталізації, а саме: 1) центри аграрного виробництва; 2) базові центри збору, зберігання і первинної обробки сільськогосподарської продукції; 3) поселення з високо-технологічною переробкою сільськогосподарської продукції; 4) поселення - туристичні центри; 5) рекреаційні природоохоронні зони; 6) перепрофільовані поселення з виробничими зонами високої наукоємності; 7) приміські дачні поселення великих міст; 8) "спальні" поселення - райони великих міст; 9) поселення, що створені територіальним злиттям з великими містами. Також в Україні існує певна кількість населених пунктів (близько 25%), які, на жаль, залишаються безперспективними, якщо не будуть знайдені додаткові чинники їхнього розвитку.

УДК 069.2:311.313

Іносова Тетяна Юрївна,

старший викладач кафедри містобудування,

Київського національного університету будівництва і архітектури

E-mail: inosova.tiu@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-5834-1957

МУЗЕЙ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА: ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

25 лютого цього року «Музеєм сучасного мистецтва Корсаків», що в Луцьку, та Бізнес академією практичного менеджменту (РМБА) було проведено перший міжнародний форум з питань сучасного мистецтва і музейної справи. Було заслухано доповіді шістнадцяти фахівців, які з різних ракурсів освітили тему розвитку музейної справи в Україні. Олександр Соловйов – один з найбільш відомих кураторів сучасного мистецтва України і головний куратор Мистецького Арсеналу в Києві розповів про початок розвитку процесу прилучення радянських і українських художників до світової спільноти на тектонічному зламі 90-х

років, про появу такої постаті в мистецькій інфраструктурі як куратор, про пошуки нових тем виставок та шляхів їх реалізації. В продовження розмови Павло Гудімов, засновник «Я Галерея», куратор та арт-менеджер, охарактеризував діяльність кураторів, розповів про проекти, що вже створені та які існують в планах на майбутнє. Наприклад, проект, пов'язаний з Васильківським заводом кераміки, який до 2004 року випускав колекції посуду й декоративних виробів в традиційному українському стилі. Мова йшла про необхідність створення певної школи кураторства. Наступний доповідач Оксана Чепелик говорила про те, що музейний соціум має формувати комунікативний простір. Сучасний музей вже не може займатися тільки збереженням і накопиченням, музеї перетворюються в індустрію розваг. Йшлося про формування і концепцію культури як комунікаційного простору, про пошуки механізмів консолідації людей, про пошуки і конструкції ідентичності мистецтва. Доповідь Світлани Стоян, доктора філософських наук, стосувалась використання медіатехнологій в сучасному музеї, таких як мультимедійні сенсорні екрани, відео-стіни, запровадження тактильності в музеях, «паровий екран» та мультимедійні столи з картою місцевості. Залученню дітей до музею як осередку знань була присвячена програма «Hands-On», започаткована у Франкфурті на конференції 2019 року «Музеї як місця для всіх дітей». Доповідь супроводжувалась презентацією про приклади використання новітніх технологій в музеях світу. Головною темою форуму була розмова про новітній досвід українських і закордонних музеїв та мистецьких інститутів.

УДК 727.7

Ларіонова Мар'яна Андріївна,

старший викладач кафедри містобудування

Київського національного університету будівництва і архітектури

E-mail: larionova.ma@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-8026-4959

ПРОЕКТ «ЗЕМНІ КРИЛА УКРАЇНИ» ЯК СКЛАДОВА МІСТОБУДІВНОЇ ОСВІТИ

У 2020-2021 навчальному році проект «Земні крила України», який започаткувала на кафедрі містобудування КНУБА доцент Г. А. Носенко було суттєво розширено. Відповідно до програми навчання студентів третього курсу та у рамках підготовки до святкування 300 річчя видатного

українського філософа-містика Григорія Сковороди студенти 31 б групи мали виконати курсовий проект музею ім. Г.Сковороди у м. Києві.

Перед студентами постала задача не лише пошуку ідеї музею, розробки архітектурно-планувальних рішень об'єкту, але й пошук та аналізу можливої ділянки проектування на території м. Києва. Майбутні фахівці зустрілися з існуючими обмеженнями використання територій, цільовим та функціональним призначенням ділянок, що суттєво вплинуло на їх розуміння містобудівної ситуації.

Виставка «Йдемо назустріч вічному» відбулася з 4.02 по 24.02 2021 року в Центрі Української Культури та Мистецтва, за адресою м. Київ, вул. Хорева 19-В, отримала позитивні відгуки від спеціалістів із різних сфер. А 18 лютого 2021 року пройшов круглий стіл, присвячений обговоренню проектів музею Г. Сковороди в м. Києві.

Отже, проект Г. А. Носенко та М. А. Ларіонової «Земні крила України» продовжує розвиватись та охоплює вже більший студентський загал. В рамках проекту відбулися 9 виставок студентських робіт, обговорення на багатьох наукових конференціях та стаття у колективній монографії (Носенко Г.А., Ларіонова М.А.).

«Земні крила України» – інноваційна складова архітектурно-містобудівної освіти, що вносить значний вклад в фахову кваліфікацію майбутнього містобудівника.

УДК 711.57; 727.012;

*Васильченко Дар'я Костянтинівна,
аспірантка кафедри теорії архітектури*

*Київський національний університет будівництва і архітектури
E-mail: vasylchenko.dk@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0003-3824-6500*

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СТРУКТУРІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Політика децентралізації проводиться в Україні з 2014 року. Об'єднані територіальні громади (ОТГ) містять освітні округи, у яких функціонують опорні заклади та їх філії.

Законодавство України висуває певні вимоги до опорного освітнього закладу: до матеріально-технічного забезпечення, наявності спортивних об'єктів, створення мотивуючого простору, доступності закладу для людей із особливими освітніми потребами, пішохідно-транспортної доступності

закладу для працівників та вихованців, необхідності застосування новітніх технологій архітектури при розробленні екстер'єру та інтер'єрів закладу.

Опорним закладом освіти мають користуватися мінімум 200 учнів. Найменшою одиницею у освітній ланці є окремих клас або клас-комплект філії. Клас-комплект утворюється як об'єднання декількох різновікових груп дітей у населених пунктах, в яких кількість учнів початкової школи декількох паралелей є недостатньою для відкриття повного класу. Особливістю планувального рішення такого освітнього закладу є забезпечення можливості об'єднання або роз'єднання дітей по вікових групах (застосування трансформованих перегородок), а також наявність необхідного матеріально-технічного забезпечення (наприклад, проектори і дошки) для кожної групи окремо.

Створення нового спеціалізованого закладу освіти чи місця обслуговування мешканців ОТГ є не завжди доцільним, дане питання потребує визначення дійсно затребуваної ланки, в якій попит перевищує пропозиції. Можливий варіант спільного використання декількома ОТГ освітніх, культурних та громадських об'єктів, співпраці та взаємного обміну вихованцями на час проведення певних занять у рамках укладених договорів.

УДК: 712

Гамалія Аліна Вікторівна,

аспірантка кафедри містобудування,

Київський національний університет будівництва та архітектури

E-mail: hamalia_av@knuba.edu.ua, ORCID ID 000-0001-7719-7460

ОСОБЛИВОСТІ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ЗАХОДІВ ПРИ ФОРМУВАННІ «ЗЕЛЕНОЇ» ПІШОХІДНОЇ МЕРЕЖІ В МІСТАХ УКРАЇНИ

Проблема полягає в тому, що недосконале функціонування пішохідної мережі спричиняє ряд негативних наслідків, таких як: втрата часу при переміщеннях; використання більшої кількості автотранспорту, перевитрати пального; негативний вплив транспортних засобів на навколишнє середовище.

Головною задачею зеленої пішохідної мережі міста є забезпечення комфортного та безпечного, безбар'єрного, неперервного переміщення пішоходів, велосипедистів та користувачів індивідуальних немоторизованих засобів пересування (ІНЗП).

Для того щоб поліпшити умови пішохідного й велосипедного руху в містах та сприяти переходу до ІНЗП, науковцями рекомендується низка заходів: будівництво та вдосконалення тротуарів, велосипедних смуг і доріжок для ІНЗП, введення зон із низькою швидкістю руху та налаштування світлофорних циклів на користь пішоходів, вдосконалення зручних перехресть, впровадження спеціалізованої розмітки вулично-дорожньої мережі, організація системи міського велопрокату й ІНЗП та достатньої кількості облаштованих місць для їх стоянок, введення заходів управління мобільністю населення.

Отже, за допомогою інфраструктурних заходів щодо організації зелених маршрутів та управління мобільністю пересування містом можуть бути досягнуті позитивні ефекти від сприяння пішохідному, велосипедному та іншому немоторизованому руху, на початку невеликі, але з плином часу вони переважно збільшуються. Це сприятиме гуманізації пішохідного каркасу міст та вирішенню пріоритетних державних завдань, направлених на підвищення безпеки руху, екологічності та покращення естетичного її вигляду.

УДК 712.253:159.94

*Каранда Андрій Олександрович,
аспірант кафедри містобудування*

Київський національний університет будівництва і архітектури

E-mail: karanda_ao@knuba.edu.ua ORCID: 0000-0001-9161-841X

КОНЦЕПЦІЯ, ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЛАНДШАФТНОГО СЕРЕДОВИЩА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ КУЛЬТУРНО- ПІЗНАВАЛЬНИХ ПАРКІВ

Концепція – провідна думка, єдиний задум, що виражає певний спосіб бачення, розуміння, трактування яких-небудь предметів, об’єктів, явищ, процесів і презентує провідну ідею або конструктивні принципи, що реалізують певний задум в тій чи іншій теоретичній практиці знань. В концепції фіксується творча новизна та індивідуальність рішення у вигляді абстрактного поняття, сформованого на рівні ідеї, де відсікається все зайве та йде зосередження на головному.

Концепція спеціалізованих культурно-пізнавальних парків поєднує художню образність, змістовну наповненість та включає наступні визначення:

- ідею – основну думку, що хоче донести архітектор;
- тему парку – підняття основної проблеми та розкриття ідейної спрямованості;
- образний ряд – вираження основної ідеї парку у вигляді конкретних форм символів, що забезпечують засоби та прийоми виразності;
- сюжети – відтворення події у причинно-наслідковому зв'язку;
- сценарій – змісту з докладним описом дії.

Концепція забезпечує чіткий напрямок розвитку проекту завдяки методології процесу, визначає рамки проектного рішення, регулює конфліктні ситуації, виступає в якості інструментарію для проектувальника, що дозволяє зробити ландшафтний проект більш вагомим та змістовним.

УДК 712.00 (1-191)

*Мацьоха Аліна Сергіївна,
аспірантка кафедри містобудування,
Київський національний університет будівництва і архітектури
E-mail: matsokha_as@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0002-9838-2275*

ПЛАНУВАЛЬНЕ ВПОРЯДКУВАННЯ БУФЕРНИХ ЗОН ЯК МЕТОД ЗБЕРЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УМОВАХ УРБАНІЗАЦІЇ

Урбанізаційні процеси, перш за все, означають безперервну трансформацію міського середовища. Згідно статистичних даних ООН на 2020 рік, близько 56% населення світу проживає у містах, тоді як на початку ХХІ століття було не повних 48%. А зважаючи на прогнози міжнародних експертів до 2050 року міське населення світу може сягнути позначки 70%.

Найбільш гостро ця проблема постає у містах із чисельністю населення понад 500 тисяч осіб. SWOT-аналіз здійснений Інститутом генерального плану міста Київ виявив, що проблема розростання міста і фактори впливу урбанізаційних процесів призводять до диспропорційного містобудівного розвитку та створюють пряму загрозу історичному середовищу. Вітчизняна система регулювання містобудівної діяльності в

межах буферних зон об'єктів культурної спадщини наразі перебуває у процесі розвитку, зокрема, лише у 2018 році були внесені зміни до закону «Про охорону культурної спадщини», де було оптимізовано правила щодо управління, охорони та діяльності в межах об'єкту культурної спадщини, визначено поняття «буферна зона» та «пам'ятка культурної спадщини». Серед наукових досліджень можна відзначити дисертацію Коротун І. В. «Архітектурно-містобудівні основи створення буферних зон об'єктів культурної спадщини ЮНЕСКО», де вперше було здійснено класифікацію буферних зон за: показниками площ територій; функціональним призначенням; співвідношенням площ об'єкта і буферної зони; кількістю об'єктів, що знаходяться в буферній зоні та геометричною конфігурацією.

Буферна зона – це територія навколо об'єкта всесвітньої спадщини, що забезпечує охорону цілісності та автентичності видатної універсальної цінності цього об'єкта та у межах якої встановлюється відповідний режим використання. На сьогодні, до списку Всесвітньої Спадщини ЮНЕСКО відносяться 7 об'єктів України, 6 з яких забезпечені буферними зонами, а також 17 об'єктів номіновані та перебувають у Tentative List (попередній список). Для включення останніх до списку та уникнення видалення із нього уже наявних об'єктів необхідне функціональне переосмислення та планувальне впорядкування буферних зон об'єктів культурної спадщини із застосуванням методів контекстуального проектування та просторової акупунктури.

УДК 72.02

Ольховець Олександр Дмитрович,

аспірант кафедри інформаційних технологій в архітектурі,

Київський національний університет будівництва і архітектури

E-mail: olkhovets_od@knuba.edu.ua, ORCID 0000-0001-9885-8723

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ТРИВИМІРНОГО ДРУКУ З ВТОРИННОЇ СИРОВИНИ В АРХІТЕКТУРІ ТА МІСТОБУДУВАННІ

Використання тривимірного друку може бути доцільним для виготовлення малих архітектурних форм, елементів огороження, декоративних містобудівних композицій, екстер'єрних меблів, що мають складні за конфігурацією та криволінійні форми. Суттєвою перевагою є скорочення витрат часу на виконання таких робіт в порівнянні з ручною

працею, точна відповідність кінцевого об'єкта запроектованій моделі та виключення негативного впливу людського фактору.

Введення подрібненої вторинної сировини в будівельну суміш або використання розплавлених вторинних полімерів в якості основного матеріалу конструкції дозволить не тільки повторно використати цінні ресурси, а й збільшити естетичну різноманітність міського середовища. Використання вторинних полімерів в архітектурі відкриває широкий спектр можливостей застосування кольору через його стійкість до впливу кліматичних, механічних та інших чинників. Одним з викликів є висока вартість та трудомісткість процесу сортування відходів за групами пластиків та кольорами, якщо така задача стоїть. І хоча є можливість автоматизувати процес сортування подрібненої сировини за рахунок різної густини полімерів з різних груп, він потребує обов'язкової участі людей, що суттєво збільшує вартість кінцевого архітектурного об'єкта.

У випадку використання подрібненої вторинної сировини в якості наповнювача в будівельну суміш, не виникає такої проблеми, оскільки первинною метою є здешевлення процесу будівництва, а вторинною – використання відходів, що не можуть бути повторно перероблені.

Розвиток технології тривимірного друку в будівництві в поєднанні з використанням вторинної сировини дозволить в перспективі більш ефективно вирішувати деякі архітектурні та містобудівні задачі.

УДК 711.27

Биченко Богдана Андріївна,

магістрант кафедри містобудування, E-mail: bychenko.b.a@gmail.com

Наук. керівник: д. арх., проф. Шебек Н.М.

Київський національний університет будівництва і архітектури

ПРОПОЗИЦІЇ З МОДЕРНІЗАЦІЇ ГРУПИ КВАРТАЛІВ У ПЕЧЕРСЬКОМУ РАЙОНІ МІСТА КИЄВА

Сьогодні однією з найболючіших проблем розвитку міст є незбалансоване співвідношення капіталовкладень в охорону, захист, реконструкцію об'єктів архітектурно-історичної спадщини і нове будівництво. Глобалізаційні процеси «осучаснюють» місто під тиском бізнес-структур, вітчизняних та зарубіжних інвесторів, недалекоглядних політиків та хаотичних ринкових відносин.

Одна з ділянок, яка потребує модернізації, розташована у Печерському районі м. Києва. Ділянку утворюють квартали 4-6-поверхової забудови 60-70-х років. Будівлі розташовані переважно уздовж червоних ліній по всьому периметру меж міжмагістральної території. Також є фрагменти групового та рядкового типу забудови. Внутрішньоквартальний простір занедбаний, морально застарілий та потребує реорганізації.

Для реновації архітектурного середовища обраної ділянки пропонується застосувати методи реконструкції будівель (капітальний ремонт та модернізація фасадів, розширення корпусів (часткової трансформації), надбудова поверхів без зміни конструктивної схеми та надбудова поверхів зі зміною конструктивної схеми будівлі); розміщення нових установ соціальної інфраструктури в перших поверхах будинків, у перекритих просторах між будинками, на експлуатованих (багатофункціональних) покрівлях; влаштування відкритих громадських просторів; формування зручних пішохідних і веломаршрутів; організації паркінгів на підземних рівнях.

Застосування вищеназваних методів дозволить оновити застарілий житловий фонд та реорганізувати внутрішньоквартальні простори таким чином, щоб вони відповідали сучасним естетичним, соціальним, фізичним, економічним потребам жителів.

УДК 711.168

Бобров Євгеній Олександрович,

магістрант кафедри містобудування, E-mail: kaktus7878@gmail.com

Наук. керівник: д. арх., проф. Шебек Н.М.

Київський національний університет будівництва і архітектури

ПРОПОЗИЦІЇ З ПРОЕКТУВАННЯ ЖИТЛОВИХ КОМПЛЕКСІВ ЕКОНОМ-КЛАСУ НА КОЛИШНІХ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЯХ

Зараз однією з актуальних проблем містобудування України в цілому, і Києва, зокрема, є промислові та інші деградуючі території, що з плином часу опинилися у середмісті. Це не зручно як для виробництва, так і для жителів міст. Не менш важливою проблемою є брак сучасного та комфортного соціального житла та житла економ-класу в Україні.

Аналіз досліджень попередників, виявив наступні провідні тенденції, які можна використати в проекті житла економ-класу на обраній ділянці:

- суміщення житла різних класів і типів в одному житловому комплексі;

- забезпечення енергоефективності житлових будинків;
- індивідуальне адресне проектування помешкань;
- використання промислових територій під забудову житла економ-класу;
- зближення параметрів соціального житла та житла економ-класу.

Для розробки проекту житлового комплексу обрана частина території Нижньої Телички, яка наразі є промзоною, знаходиться майже в центрі столиці і за Генпланом м. Києва до 2025 р. підлягає реструктуризації для розвитку житлово-громадської забудови. Це відкриває простір для економії часу і коштів за рахунок часткового використання існуючої інфраструктури та забудови території. Концепція майбутнього житлового комплексу передбачає творче переосмислення більшості сучасних та прогресивних тенденцій в проектуванні житлових комплексів економ-класу.

Використання розглянутих тенденцій та методів дає змогу розробити сучасне та комфортне житло економ-класу в м. Києві, на колишніх промислових територіях та розповсюдити цей досвід на Україну в цілому.

УДК712.25:791

Гойда Андрій Євгенович,

магістрант кафедри містобудування, E-mail: andri.goyda@gmail.com,

Наук. керівник: д. арх., проф. Шебек Н.М.

Київський національний університет будівництва та архітектури

ОСОБЛИВОСТІ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНИХ ПАРКІВ

Вітчизняний досвід занепаду ландшафтно-рекреаційних територій, а в подальшому їх стрімка забудова, гаджетизація суспільства говорить нам про необхідність вирішення проблем, пов'язаних зі збільшенням населення та зникненням вільних територій для їх комунікації, відпочинку та розвитку.

Аналіз публікацій Хабіба Акара, І. М. Веркальця, О. В. Кустовської, С. В. Дутчака, присвячених розвитку та трансформації ландшафтно-рекреаційних об'єктів, дозволив прийти до висновку, що основною проблемою містобудівних рішень в сфері ландшафтно-архітектури є недосконалість діючих норм та нормативів; одностороннє розуміння ландшафтного середовища, як «озеленення»; витіснення естетичних

елементів рекреаційного середовища; заміна їх, так званими, «композиціями»; орієнтація виключно на діючі санітарно-гігієнічні норми.

До основних принципів осучаснення паркового середовища можна віднести:

- найбільш доцільне зонування території та впровадженні нових рекреаційних та культурних зон;
- гармонійне композиційне і стильове поєднання природно-ландшафтної та архітектурної складової;
- доступність та інформативність ландшафтної архітектури для усіх категорій населення;
- забезпечення соціальної взаємодію (комунікація між людьми, обмін діяльністю, інформацією, навиками, взаємний вплив людей);
- гнучкість середовища (можливість трансформації паркових зон із зміною їх призначення).

Отже, впровадження викладених вище принципів дасть можливість побудувати модель розвитку інтерактивних парків, яка дозволить поєднати між собою розвиток людини, культуру та відпочинок.

УДК 725.57

Дика Вікторія Сергіївна,

магістрант кафедри дизайну архітектурного середовища,

E-mail: dikaya5@ukr.net

Наук. керівник: д. арх., проф. Ковальська Г.Л.

Київський національний університет будівництва і архітектури

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ КОМПЛЕКСІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

За офіційними даними рівень дитячої інвалідності за останні п'ять років збільшився на 9,4 %. Незалежно від віку, статі, місця проживання, стану здоров'я та наявності фізичного чи інтелектуального порушення, кожна дитина має право на одержання якісної освіти. Як для батьків, так і для дітей дуже зручно, коли спеціалізовані дошкільні заклади поєднані з позашкільною освітою. Це зумовлено можливістю організації потужної матеріальної бази зі специфічним обладнанням, відповідним благоустроєм та всім комплексом необхідного лікування та відновлення для дітей з відповідною патологією. Спеціалізовані навчальні комплекси, які поєднують у собі різні види та підрозділи освіти, мають економічні,

містобудівні і освітні переваги. Блоки в такому комплексі можуть бути розміщені як в одній будівлі, так і в різних корпусах, з'єднаних між собою. Вимоги до спеціалізованого комплексу дошкільної освіти відрізняються від вимог до звичайного дитячого дошкільного закладу. Адже, такий комплекс не мікрорайонного рівня. В залежності від розміру населеного пункту, він обслуговує дітей на рівні планувального району, або навіть всього міста. Доступність до нього розраховується, як транспортна, і має складати до 30-ти хвилин часу. Вимоги до архітектурно-планувального рішення комплексу і до організації благоустрою залежать від специфіки патології дітей, що перебувають і навчаються в ньому. Наприклад, для дітей з вадами опорно-рухового апарату оптимальним є розміщення дитячих приміщень на першому поверсі, обов'язковою є наявність пандусів на всій території закладу.

УДК 712.01

Євтушенко Ірина Олексіївна,

магістрант кафедри містобудування, E-mail: eirinauev8@gmail.com,

Наук. керівник: д. арх., проф. Шебек Н.М.

Київський національний університет будівництва і архітектури

ПРОБЛЕМИ УРАХУВАННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛЮДИНИ В МІСЬКИХ ПАРКАХ

Упродовж останніх десятиліть умови життя мешканців мегаполісів постійно погіршуються. Одноманітність праці та емоційні стреси викликані пандемічним страхом, життєвими негараздами, погіршенням екологічної ситуації планети в цілому, спричиняють перевантаження людей, викликають розумову перенапругу. Сучасна архітектура повинна змінити ставлення до природного довкілля та допомогти довести, що органічне поєднання штучного оточення людини і рослинного світу сприятиме відновленню психічного та психологічного здоров'я людства.

Міжнародні організації реагують на погіршення умов життя, надаючи рекомендації для виправлення проблем. Прикладом цього є Ріо-де-Жанейрська декларація ООН. Дослідники у різних країнах вивчали цю проблему. Наприклад, Шишова Є. О. з доповіддю «Перетворення системи формування дитячої психіки в Росії: пошук потенційних можливостей» виступила на симпозіуму «Культура і навколишнє середовище раннього дитинства». Вчені з Інституту психології Джей Еплтон у праці

«Переживання ландшафту» особливу увагу приділили новітньому напрямку ландшафтознавства: вивченню культурних ландшафтів та формуванню етнокультурного ландшафтознавства.

Комплексне вирішенню даної проблеми потребує подальших досліджень. Серед них найбільш перспективними є:

- розробка рекомендацій щодо проектування та модернізації міських парків з урахуванням психології та фізіології людини;
- удосконалення прийомів впливу на психофізіологічний стан людини в рекреаційному середовищі;
- створення громадських просторів з використанням новітніх технологій, адаптованих до емоційних станів людини.

Отже, урахування психофізіологічних особливостей людини у міських парках сприятиме формуванню гармонійного середовища для людей, а саме: функціонального та зручного у використанні, естетичного та соціально-орієнтованого.

УДК 711.27

Замогильний Максим Володимирович,

магістрант кафедри дизайну архітектурного середовища,

E-mail: zamohylnyi_mv@knuba.edu.ua

Наук. керівник: канд. арх., доц. Щурова В.А.

Київський національний університет будівництва і архітектури

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУДИНКІВ ДЛЯ ПРЕСТАРІЛИХ ТА СИРИТ

На сьогоднішній день суспільство приділяє мало уваги людям похилого віку та сиротам. Кожен з них має право на гідні умови проживання та турботу. Насамперед складність може виникнути в об'ємно-планувальному рішенні, адже треба налаштувати взаємодію між працівниками та мешканцями комплексу різних вікових груп.

Прикладом може слугувати комплекс в місті Гленді Швейцарія архітектор SM-arch. Програма вимагала квартир для молодих та літніх людей, ясла-садок, багатофункціональний зал та лазарет. Головною ідеєю об'єкту є створення простору для взаємодії різних вікових груп через утворення багатофункціонального простору та саду в якому проходять сприятливі тактильні, зорові, слухові переживання.

Обмін досвідом, турбота, повага та взаємна підтримка можуть стати ключовими факторами у відношеннях між мешканцями. Працівники зможуть більше уваги приділяти піклуванню про здоров'я пацієнтів.

Так як середовище має психофізичний вплив на людину, особливості її поведінки у соціумі, то засобами дизайну пропонується створити гармонійне середовище для співіснування різних вікових груп. Саме створення інтерактивного середовища для взаємодії людей між собою та використання екологічного підходу до проектування можуть забезпечити комплекс усіма необхідними якостями.

УДК 712

Зубань Софія Анатоліївна,

магістрант кафедри ландшафтного та туристично-рекреаційного середовища, E-mail: zetsofia818@gmail.com

Наук. керівник: д.арх.,проф. Ковальська Г.Л.

Київський національний університет будівництва і архітектури

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЗОНИ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

За своїм туристично-рекреаційним потенціалом Україна має всі можливості стати туристичною державою світового рівня. Адже, значну частину природного потенціалу країни складають рекреаційні ландшафти, оздоровчі природні ресурси, природно-заповідні об'єкти, території історико-культурного призначення. Розширення міжнародних зв'язків відкриває нові шляхи для розвитку національного туристичного продукту на світовому ринку.

Однією з цінних територій, обраною для подальшого дослідження і впровадження наукових та практичних розробок, є рекреаційна зона в Київській області, що включає населені пункти Ворзель, Ірпінь та Буча. Вибір північно-західного напрямку приміської території Києва пов'язаний із тим, що протягом 19-20 століть в цій місцевості була сформована мережа санаторіїв та лікувальних закладів для жителів Києва. Означена територія несла туристично-рекреаційну і оздоровчу функцію, а жителі столиці і місцеві мешканці відвідували лікувальні заклади протягом всього року. Проте, інфраструктура оздоровчих закладів поступово старіє і втрачає свою наповненість. Для відродження цих рекреаційних територій необхідно розробити заходи, які будуть спрямовані на подальший

комплексний розвиток, виявити сучасні вимоги до функціонально-планувальної структури оздоровчих і туристичних закладів, визначити принципи їх реновації, впроваджувати сучасні види рекреаційної діяльності, які призведуть до залучення інвестицій в дану сферу.

УДК 72.01

Комендант Марія Володимирівна,

магістрант кафедри містобудування, E-mail: archmarie@gmail.com

Наук. керівник: д. арх., проф. Устінова І.І.

Київський національний університет будівництва та архітектури

МЕТОДИ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІШОХІДНО-ПРОГУЛЯНКОВИХ ПРОСТОРІВ (НА ПРИКЛАДІ ПРОСПЕКТУ МАЯКОВСЬОГО В М. ЗАПОРІЖЖЯ)

Ще рік тому більшість пропонуємих інновацій та увага до стану міста була зосереджена в більшій мірі на перетвореннях того, що залишилося після радянського союзу, часів революції та індустріалізації: безлюдні площі, небезпечні машиноорієнтовані вулиці, відсутність багатофункціональних громадських просторів, “застарілість” рекреаційних територій. Однак спалах епідемії COVID-19 змусив звернути увагу на пішохідну доступність вже існуючих громадських просторів в системі сформованого міста, їх концентрацію в різних районах, на стан вулиць, якими ми пересуваємося пішки щодня, їх функціональність, можливість забезпечення норм соціальної дистанції.

Коли заборонили відвідування парків/скверів/набережних, усі різко обурилися, хоча, по правді кажучи, в «до карантинну еру» люди не так-то вже й часто вибиралися у будні дні прогулятися. Виявляється, що в світі є багато гарного – простого. Помічаєш це, коли втрачаєш можливість жити повноцінно.

Не зважаючи на свою відносно не таку значну автомобільну завантаженість (у порівнянні із Києвом, Дніпром чи Харковом) вулиці м. Запоріжжя також потребують підвищення рівню орієнтованості на пішохідні прогулянки, змін сприйняття простору вулиці із просто транзитного у повноцінний громадський простір. Запропонована ділянка для влаштування пішохідно-прогуляного простору – проспект Маяковського – це вільна від забудови територія, яка сьогодні мало

використовується як автомобілістами, так і пішоходами, через її неактуальність та зовсім відсутню соціальну інтеграцію.

Питання реорганізації просторів вулиці у містах, трансформації їх із суто транзитних у пішохідно-прогулянкові повинно стати пріоритетом для містобудівної політики сьогодення.

УДК 711.27

Машковська Еліна Олегівна,

магістрант кафедри дизайну архітектурного середовища,

E-mail: mashkovska_eo@kpiuba.edu.ua

Наук. керівник: доц. Житкова Н. Ю.

Київський національний університет будівництва та архітектури

ПРОБЛЕМАТИКА ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА СТУДЕНТСЬКИХ ГУРТОЖИТКІВ

На території України постає питання стану студентських гуртожитків. Через низку обставин проблемою стала перенаселеність гуртожитків, антисанітарія і загальний стан конструкцій будівель. Більша кількість гуртожитків потребує реновації чи зведення нових.

На прикладі кампусу КНУБА простежується наступна ситуація: будівлі по вулиці Волинській знаходяться в аварійному стані, не виконуються санітарно-гігієнічні норми і не забезпечується комфортне проживання студентів. Це 5-поверховий гуртожиток коридорного типу, збудований в 60-ті роки. Вертикальні комунікації представлені сходами, незручно, враховуючи специфіку необхідних для навчання матеріалів (як планшети тощо).

Гуртожитки по пр. Лобановського в кращому стані: будівлі підвищеної поверховості блочного типу, що забезпечує комфорт користування санітарно-гігієнічними зонами. Вертикальні комунікації представлені ліфтами і сходами.

Пропонується програму з проектування і реалізації архітектурно-планувального середовища кампусу КНУБА. В рамках проекту розроблюється комплекс будівель, які будуть відповідати вимогам комфортного проживання і закриють щоденні потреби студентства: житлові чарунки, медпункти, спортивні споруди, заклади харчування, зони рекреації, навчальний центр.

В подальшому на базі цього проекту буде змога розробити нормативну базу і створити тенденцію.

УДК 711.437-168

*Михіденко Марта Олександрівна,
магістрант кафедри містобудування,
E-mail: mykhidenko_to@kpi.ua.edu.ua*

Наук. керівник: д. арх., проф. Шебек Н.М.

Київський національний університет будівництва і архітектури

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ НА ПРИКЛАДІ С. ПІРНОВЕ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Подальший розвиток сільської місцевості є актуальною проблемою України. Цілі сталого розвитку – це заклик до сприяння процвітанню та захисту нашого життєвого простору та планети загалом. Архітектура та містобудування можуть надати основні ідеї та пропозиції щодо майбутнього перетворення існуючих населених місць на сталі міста і села зі сталими громадами. Дизайн робить простір більш інклюзивним, безпечним та сталим. Архітектура може сприяти поширенню сталого способу життя, допомогти розподілити загальні ресурси, зменшити використання простору та енергії, а також забезпечити єдність членів суспільства [1].

Наприклад, аналіз історичного розвитку с. Пірнове Київської області, дозволяє врахувати архітектурно-містобудівні, економічні, соціальні та екологічні передумови подальших позитивних трансформацій населеного пункту та прилеглої місцевості. За даними дослідження скалились чіткі вимоги до забезпечення сталого розвитку досліджуваної території та пов'язаної з нею спільноти, які умовно можна розділити на наступні групи: містобудівні, природно-кліматичні, соціально-економічні, екологічні та естетичні.

Незважаючи на стан економічного розвитку країн – бідні, багаті, або з середнім рівнем доходу, містобудівники та архітектори можуть сприяти відкритому діалогу та працювати в партнерських відносинах з органами самоуправління задля ефективного розвитку сталих приміських поселень, які будуть необхідними для майбутніх поколінь [2].

Список використаних джерел

1. Natalie Mossin, Sofie Stilling, Thomas Chevalier Bøjstrup, Vibeke Grupe Larsen, Maja Lotz, Annette Blegvad – An Architecture Guide to the UN 17 Sustainable Development Goals [Електронний ресурс]: ISSUU URL: https://issuu.com/kadk/docs/un17_guidebook_single_page_low
2. И. Н. Меренкова Устойчивое развитие сельских территорий: теоретико-методологические аспекты оценки. [Електронний ресурс]: <https://cyberleninka.ru/article/n/ustoychivoe-razvitiie-selskih-territoriy-teoretiko-metodologicheskie-aspekty-otsenki>

УДК 72.01

Пугаєва Євгенія Павлівна,

магістрант кафедри містобудування,

E-mail: pugaeva100898@gmail.com, ORCID 0000-0003-2991-8475,

Наук. керівник: канд. арх., доц. Зінов'єва О. С.

Київський національний університет будівництва та архітектури

ПРОБЛЕМИ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН В ПРИМОРСЬКИХ МІСТАХ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У приморських містах України довгий час існує проблема організації рекреаційно-оздоровчих зон. Найчастіше прибережна смуга забудована готелями в хаотичному планувальному рішенні, необлаштованими пляжами і місцями відпочинку. Або запроектовані рекреаційні зони розкидані по місту, які не пов'язані в єдину структуру рекреаційної системи міста. Ця проблема стає все гострішою, так як туризм по Україні стає популярнішим у зв'язку із закритими кордонами, а приморські міста не готові прийняти таку кількість туристів і надати відповідні умови для лікування і відпочинку.

Рекреаційні проблеми вивчають багато вчених, такі як Смаль І.В., Гаврилюк С.П., Юхновська Ю. О., Іванченко Н. М. Великий внесок у вивченні формування громадських центрів курортів внесли Панченко Т. Ф., Міський Я. З., Вандаловська О. І. Їх наукова робота полягала у проектуванні нових і реконструкції існуючих центрів курортів розробці генеральних планів курортів, планувальних рішень курортних комплексів і планування центрів міст-курортів. Але це питання все ще залишається відкритим.

Одне з приморських міст, яке потребує організації рекреаційно-оздоровчих і туристичних зон є Генічеськ. У проектному рішенні запропоновано розробку рекреаційної структури всього міста, в основі якої громадський центр курорту. Мета роботи створити облаштовані місця для відпочинку та лікування, зручну транспортно-пішохідну систему між туристичними об'єктами, установи обслуговування, рекреаційну забудову для приїжджих та туристів, які зупиняються проїздом.

Таким чином організація рекреаційно-оздоровчих зон буде створювати сприятливе середовище для жителів приморських міст і їх туристів.

УДК 712.539

Пузина Анастасія Олександрівна,

магістрант кафедри дизайну архітектурного середовища,

E-mail: anastasia_puzyna@ukr.net

Наук. керівник: канд. арх., доц. Щурова В. А.

Київський національний університет будівництва та архітектури

ЗАСТОСУВАННЯ БІОНІЧНОЇ МОРФОЛОГІЇ ПРИ ПРОЄКТУВАННІ ЛАНДШАФТНИХ ОБ'ЄКТІВ

Пошуки альтернативних шляхів компенсації природного середовища у мегаполісах – актуальна проблема сучасності. Гіпотезою даного дослідження є міркування про те, що дизайн форм, створених природою, найбільш доцільний для формування ландшафтних об'єктів міст.

Серед засобів біонічного формоутворення сучасних парків доцільно виділити два напрямки: використання пропорційних закономірностей і здатність витримки біологічних конструкцій або формальне використання абрису біооб'єктів-прототипів. Обидва дають можливість отримати неординарні рішення поверхонь, форм і фактур.

Формальне використання біоморфних рис розвивається від простого копіювання малюнку рослин на рівні генерального плану парку до відтворення збільшених під мікроскопом клітин біоаналогів, їхньої будови, фрактального розвитку. Використання прийомів геопластики дозволяє розчинити у парковому середовищі значні за об'ємом споруди, створити межі між ділянками різного функціонального призначення.

Спільні закономірності побудови природних форм і природного середовища планується застосувати при розробці курсового проєкту на

тему формування паркового середовища на занедбаних промислових територіях у м. Києві.

УДК 72.01:711.168

*Родітелєва Анастасія Андріївна,
магістрант кафедри містобудування,*

E-mail: roditielieva_aa@kpi.ua

Наук. керівник: д. арх., проф. Шебек Н.М.

Київський національний університет будівництва і архітектури

ЗАСОБИ РЕНОВАЦІЇ МІКРОРАЙОНІВ 1980-90-Х РОКІВ

В наші часи райони масової забудови другої половини минулого століття вже не відповідають потребам населення. Багато країн вже знаходяться на стадії вирішування цих проблем.

Найяскравішими прикладами оновлення мікрорайонної забудови другої половини 20-го століття є міста Німеччини, Польщі, Естонії. На території об'єднаної Німеччини наприкінці століття була розповсюджена думка щодо знесення застарілої забудови, але Федеральне міністерство встановило, що вже створені житлові об'єкти зі збірних елементів необхідно зберегти. Було ухвалено рішення модернізувати міське середовище і виконати ремонт приміщень. Одним з таких районів є Хеллерсдорф у Берліні.

Задачі реновації мікрорайонної забудови: поліпшення якості життя, та рівня громадських відносин; благоустрій та озеленення територій відповідно до потреб населення.

Серед засобів реновації мікрорайонної забудови 1980-90-х років привертають увагу: створення середовища, зручного для різних категорій населення (людей похилого віку, дітей різних вікових категорій, людей з обмеженими можливостями або з інвалідністю); заохочення людей до різних видів активної діяльності, що в свою чергу формуватиме атмосферу зацікавленості та поваги; утворення новітніх сфер професійної діяльності та кооперування сприятиме економічному розвитку. Естетизація громадського простору теж має позитивний психофізіологічний вплив.

В результаті реновації мікрорайонів у містах України підвищиться якість життя: знизиться рівень злочинності, покращиться екологічний стан, полегшиться формування груп людей за інтересами, покращиться

економічний рівень територій та з'являться нові можливості для розвитку унікальних регіональних стилів.

УДК 712.25

Савченко Андрій Андрійович,

магістрант кафедри містобудування,

E-mail: aa.savchenko2801@gmail.com

Наук. керівник: д. арх., проф. Шебек Н.М.

Київський національний університет будівництва й архітектури

ДОСВІД ПРОЕКТУВАННЯ ПРИБЕРЕЖНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ

Багато спеціалістів зі сфери фізіології та психології переконані, що для кращої трудової і соціальної діяльності людини необхідне дозвілля, в принципі якого неодмінно повинна бути діяльність яка б відновлювала фізичні та психічні сили. Тому перед громадськістю постає нагальна потреба у вивченні закордонного досвіду роботи по проектуванню сучасних багатофункціональних рекреаційних зон, а також пошуку нових технологій в цій сфері:

- швидка урбанізація за останні десятиліття спричинила значну деградацію навколишнього середовища та втрату багатовікових садово-паркових об'єктів вздовж річок. Еко-парк «Рівер Фенг» в м. Сіань, Китай прагне встановити новий орієнтир з акцентом на екологічне та культурне оздоровлення;
- проект парку «Заряддя» в Москві заснований на принципах природного урбанізму, який створює зрозумілу систему взаємодії між природою і містом. Людям не нав'язуються певні маршрути, а рослини можуть рости вільно;
- приєднання ділянки парку Доміно до вуличної мережі Нью-Йорку є міським жестом, який залучає людей до набережної, завдяки чому парк стає частиною повсякденного життя для місцевих жителів, які живуть у безпосередній близькості до річки.

Сучасні тенденції проектування ландшафтно-рекреаційних парків повинні бути втілені при осучасненні паркових територій в Оболонському районі м. Києва.

ДОСВІД ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІШОХІДНИХ ЗОН У СФОРМОВАНОМУ МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Актуальними на сучасному етапі містобудівної науки є вирішення проблем об'ємно-просторового і територіального розвитку міст, реконструкції міських територій, збереження пам'яток архітектури та містобудування, покращення пішохідних зон в умовах сталого розвитку міст. Окремі прийоми ландшафтної організації пішохідних зон у сформованому міському середовищі можна простежити на наступних прикладах:

- в процесі реконструкції Парку Джубілі Гарденс в Лондоні, Англія, архітектори перетворили занедбану територію на місце придатне для відпочинку, прогулянок;
- існуюча залізнична гілка Хай-Лайн в Нью-Йорку, США, яка проходила крізь житлові квартали, була перероблена на унікальний рекреаційний об'єкт – Парк-естакаду High Line;
- район Барангару в Сіднеї, Австралія, де розташований парк Barangaroo Reserve, – чудовий приклад освоєння колишніх промислових територій в центрі міста. Це найстаріший індустріальний об'єкт Сіднея (тут понад 130 років працювала судноверф). За рішенням уряду Нового Південного Уельсу він перетворився на зону офісів, розваг і відпочинку.

Прогресивні тенденції ландшафтної організації пішохідних зон можуть бути використані для модернізації громадських територій у Придніпровському районі м. Черкаси.

ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ЛАНДШАФТНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В ІСТОРИЧНИХ РАЙОНАХ МІСТ

Сьогодні особлива увага приділяється забезпеченню комфортного перебування у міському середовищі усіх мешканців, у першу чергу, маломобільних груп населення, які є особливо вразливими до будь-яких перешкод, навіть малопомітних іншим. Проблеми формування інклюзивних середовищ вивчали як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, серед яких: К. К. Хачатрянц, О. С. Зінов'єва, А. С. Хахаліна. Публікації, присвячені безбар'єрному проектуванню, акцентують увагу на важливості цього аспекту організації міського середовища. Однак, автори наведених вище досліджень не торкалися проблем планувальної організації ландшафтних об'єктів. Крім того, вони не достатньо уваги приділили реорганізації сформованого історичного довкілля.

Серед загальних прийомів ландшафтно-планувальної організації рекреаційного середовища в історичних районах поселень можна назвати: раціоналізацію пішохідних транзитних шляхів, передбачення достатньої кількості вільного простору, зручне функціональне зонування, збереження історико-культурної цілісності оточення та його природних компонентів. До ефективних прийомів підвищення інклюзивності ландшафтно-рекреаційних об'єктів належать: дублювання інформації шрифтом Брайля або її аудіо-супровід, тактичні направляючі розмітки, спеціальні вказівники, місця відпочинку для людей з особливими потребами, продумане мощення. Особливості їх застосування можна простежити на прикладі реорганізації території школи Bukit Merah Vocational Institute архітектурною студією WONA, реорганізації району Хаммарбі Сьо у Стокгольмі, реновації парку ім. Писаржевського у м. Дніпрі.

Отже, дотримання умов формування безбар'єрного простору – невідмінна складова успішного розвитку суспільства в цілому, адже демократичний світ наголошує на рівності прав усіх груп населення.

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ АРХІТЕКТУРИ КУЛЬТОВИХ СПОРУД ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Розвиток архітектури православної церкви здійснюється значно повільніше порівняно з іншими конфесіями. Більше того, сучасна православна архітектура майже не відходить від класичного канону: у більшості сучасних храмів лише трохи змінюється форма та використовуються сучасні матеріали. Проблема розвитку православної архітектури в тому, що вона не прийшла до ідей модернізму і постмодернізму, які в католицькій культовій архітектурі впроваджувалися ще у 1960-х роках.

Вигляд сучасних культових споруд базується на пошуку нових форм та образів, що не відкидає традицій, – ця ідея прослідковується в дисертації Голубчак К.Т.

Планувальні рішення та застосування нових будівельних матеріалів при проектуванні сучасних храмів мають досить різноманітний характер, про що свідчить досвід європейської культової архітектури ХХ ст. – Костел Воскресіння Христа в Каунасі (1932 рік) архітектора Карліса Рейсонса є взірцем ідей модернізму та розвитку храмового зодчества у ті роки. До сучасних храмових комплексів, з характерними для них рисами постмодернізму, можна віднести церкву Лагарес (2019 рік) в Португалії, розроблену архітектурним бюро FCC Arquitectura.

Зараз культова архітектура асимілюється і розвивається у рамках всіх світових конфесій. Деякі з них у своїх спорудах вже вийшли за рамки постмодернізму. І православна церква теж має розвиватися і адаптуватися до нових світових тенденцій, містобудівних та архітектурних реалій.

Аналіз архітектури сучасних культових споруд виявляє її асиміляцію до запитів суспільства та виконання важливих громадських функцій. Сучасні тенденції стимулюють православну архітектуру до модернізації класичного культового канону.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ОНОВЛЕННЯ ПАРКУ «ПАРТИЗАНСЬКА СЛАВА» В М. КИЄВІ

Методика ландшафтно-планувальної та архітектурно-композиційної організації паркових об'єктів потребує постійного удосконалення.

Наприклад, для парку «Партизанська Слава» у Дарницькому районі м. Києва характерно:

- зручне розташування;
- наявність транспортно-пішохідного зв'язку з іншими районами міста;
- максимальне озеленення території;
- достатня площа парку.

Разом з тим, ландшафтно-рекреаційний потенціал цієї території використовується не в повній мірі. Зокрема, у парку «Партизанська Слава» немає достатньої кількості модернізованих рекреаційних зон. Парк засаджений різними рослинами, але, нажаль, біля нього немає стоянок для автотранспорту, щоб залишити машину і прогулятися у парку.

Парк «Партизанська Слава» в м. Києві відрізняється наявністю заповідної зони, в якій потрібно збільшити кількість тварин та створити належні умови для їх проживання. Крім того, потрібно подбати про комфортне і безпечне перебування у парку відвідувачів.

Отже, парк «Партизанська Слава» у Дарницькому районі м. Києва потребує комплексної реконструкції, під час якої мають бути творчо переосмислені прогресивні тенденції ландшафтно-планувальної організації багатофункціональних парків.

ПРИЙОМИ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА ПРИРІЧКОВИХ ТЕРИТОРІЯХ ЛАНДШАФТНИХ ПАМ'ЯТОК

Необхідність розвитку рекреаційних зон стабільно зростає. Особливо потребують розвитку прирічкові території ландшафтних пам'яток. Це обумовлено збільшенням щільності населення міст, зростанням потреб їх жителів у місцях відпочинку і супроводжується посиленням тиску антропогенних складових на ландшафтні пам'ятки у зонах впливу міст.

Рекреаційні зони у міських парках вивчали як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, серед яких: Р. Какула, О. Демченко, Р.Сілін, Н. Сівцова. Разом з тим, окремого дослідження містобудівних прийомів організації прирічкових рекреаційних зон на території ландшафтних пам'яток досі не проводилося.

До основних прийомів організації зон відпочинку на прирічкових територіях ландшафтних пам'яток можна віднести підкреслення культурно-історичної значущості території, реорганізацію функціонально-планувальної структури рекреаційної зони, урахування специфічних потреб різних вікових категорій відвідувачів, органічне поєднання планувальних і природно-ландшафтних елементів.

Особливості їх застосування можна простежити на прикладі палацово-паркового комплексу в м. Смігруд та екологічно-туристичного регіону Долина Барич в Польщі.

Розробка концепції ландшафтної організації прирічкових рекреаційних зон на територіях ландшафтних пам'яток має спрямовуватися на досягнення рівноваги між активізацією рекреаційної діяльності та збереженням унікальних природних ландшафтів. Саме на цих засадах мають ґрунтуватися проекти реорганізації українських дендропарків. Зокрема, прогресивні прийоми організації рекреаційних зон на прирічкових територіях ландшафтних пам'яток варто використати під час розробки проекту благоустрою та озеленення прирічкової ділянки дендропарку Олександрія в м. Біла Церква.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Під час пандемії керівні принципи соціального дистанціювання сприяють розділенню людей, щоб уникнути зараження й уповільнити поширення вірусу, що викликає COVID-19. У щільно забудованому міському середовищі, необхідно влаштовувати громадські місця з урахуванням рекомендованих санітарно-гігієнічних параметрів, щоб створити передумови безпечного повернення людей до звичного життя.

Актуальність даного дослідження також визначається прогресуючим погіршенням екологічної ситуації в містах, що вимагає оптимального відновлення природної складової середовища. Адже попри відсутність доцільно підібраної реновації рекреаційних середовищ, прогнозується істотне погіршення рівня захворюваності людей не тільки вірусними захворюваннями, а й психосоматичними. Саме екологічна та економічна криза призводять до стресу та постійного напруження людини, що насамперед знижує імунітет організму, та призводить до підвищення проценту захворюваності й депресивних станів. В цілому, ми отримуємо замкнуте коло, де непрацездатний стан людини знову провокує зниження соціально-економічного показника. Саме ідея розімкнення цієї послідовності стала викликом для магістерської роботи, де цей результат буде отримано засобами ландшафтної архітектури.

В архітектурно-містобудівній науці тема формування персонального рекреаційного простору вивчена не достатньо, проте у проектній практиці можна знайти вдалі приклади розосередження відвідувачів парків, наприклад, у Шанхайському парку Houtan (Китай); в Доміно-парк, Бруклін (США); у парку Hyperlane Linear Sky, Ченду (Китай) та в парку Заряддя, Москва (Росія). Дослідження цих та інших подібних об'єктів дозволить сформулювати принципи та обґрунтувати методи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів у сформованому міському оточенні та втілити їх у проекті реконструкції парку Відрадний у м. Києві.

МІСТОБУДІВНИЙ АСПЕКТ ОРГАНІЗАЦІЇ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ПЛАНЕТАРІВ

Культурно-видовищні комплекси поєднують в собі функції культурно-видовищні, навчальні, дослідницькі та рекреаційні, і мають велике значення для забезпечення культурно-пізнавальних потреб населення.

Серед сучасних напрямів формування архітектурного середовища планетаріїв, як одного з типів культурно-видовищних комплексів, можна виділити екологічний напрям, як найбільш відповідний сучасним вимогам суспільства та тенденціям в архітектурі, що пов'язані з покращенням екологічного стану довкілля. Аналіз міжнародного досвіду проектування культурно-видовищних комплексів засвідчив, що в цьому аспекті вартий уваги проект музею історії при Каліфорнійській Академії Наук, побудований у 2008 році у Сан Франциско, США, архітектор – Ренцо Піано. Автор мав на меті створити простір, який візуально і функціонально пов'язаний з його природним оточенням, для чого різномірні корпуси акваріуму, планетарію, музею природничих наук, а також корпус для науково-дослідних й освітніх програм були об'єднані за допомогою єдиної зеленої покрівлі. На відміну від типових музеїв, що мають самодостатній замкнений простір, в Академії він візуально і функціонально пов'язаний з природним оточенням. Цей об'єкт є одним з десяти пілотних проектів «зеленого будівництва» в Департаменті Сан-Франциско з охорони навколишнього середовища і має платинову нагороду LEED.

Розглянутий приклад дозволяє констатувати, що екологічний напрям виставляє на перше місце містобудівний аспект при організації архітектурного середовища культурно-видовищних комплексів.

ПРОГРЕСИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЦЕНТРАЛЬНИХ ПАРКІВ СУЧАСНИХ МІСТ

Рекреаційні зони міст відіграють значну роль у суспільному житті. Вони сприяють встановленню екологічної рівноваги. Ці території також є перспективними для підтримки місцевого бізнесу, популяризації культури, розвитку туризму. Занепад міських рекреаційних територій в Україні, на жаль, все прогресує. Забудова міст втрачає зелені зони, замість того, щоб поширювати та розвивати ландшафтно-рекреаційні території. Наприклад, центральний парк в м. Маріуполь знаходиться у занедбаному стані – застарілі покриття, фонтани та пам'ятники, озеленення викликають у відвідувачів лише на смуток.

В той час, як інші країни намагаються вдосконалити та урізноманітнити центральні парки міст. Наприклад, в центральному парку Зарадья в м. Москві створено громадський простір, де розчиняються межі між природним і штучним, міським і сільським, внутрішнім і зовнішнім середовищем. А у центральному парку талантів м. Шеньчжень в Китаї, природний ландшафт пристосовується до міського життям. Сам парк стає природним, відкритим, толерантним і диверсифікованим.

Аналіз центральних парків сучасних міст дозволив виявити наступні тенденції: різноманітність та інтерактивність функціонального зонування парку, легка та зрозуміла пішохідна схема для вільного доступу до необхідних зон різних груп населення та очищення повітря за допомогою спеціальних рослин.

Проведений аналіз показує, що Україні доведеться перестрибнути ту велику прірву, яка розділяє кращі зарубіжні центральні парки міст від більшості вітчизняних. Реорганізації ландшафтних територій повинна передувати зміна відношення суспільства до міських центральних парків та рішення перевести їх на інший соціальний рівень. Адже майбутнє вимагає більшого озеленення в містах та зонах відпочинку для гармонійного розвитку людей як фізичного так і культурного.

ПРИНЦИПИ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІШОХІДНИХ ШЛЯХІВ У ЖИТЛОВИХ РАЙОНАХ

З 1970-х рр. у багатьох містах світу почався процес переосмислення якості міського середовища. З 2000-х рр. виник запит на перенесення головного акценту призначення вулиць з автомобільних на пішохідні.

Проблема полягає в тому, що зростання і ущільнення забудови міського простору зменшує пішохідні зони. В сучасних проектах головними цільовими групами благоустрою повинні стати пішоходи та велосипедисти. Вулиці мають бути не тільки транзитними, але й в першу чергу виступати простором для рекреації та культурного дозвілля.

В результаті аналізу світового досвіду формування та реконструкції пішохідних просторів було виявлено принципи ландшафтно-планувальної організації систем пішохідних комунікацій і їх складових, а саме: принцип цілісності та єдності; принцип екологізації; принцип континуальності та економічної доцільності; принцип сценарного рішення.

Для поліпшення умов пішохідного й велосипедного руху в містах та переходу до використання індивідуальних немоторизованих транспортних засобів необхідно створення єдиної безперервної, розгалуженої мережі, що буде поєднувати існуючий природний каркас міста з елементами рекреації, історико-культурними та громадськими центрами.

Таким чином, використання всіх цих принципів організації пішохідних шляхів сприятиме вирішенню архітектурно-планувальних та ландшафтних рішень, направлених на підвищення безпеки руху, створення необхідних умов зонування, вдосконалення зелених пішохідних шляхів, екологізації та покращення естетичного вигляду міста.

Наукове видання

МІСТОБУДУВАННЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ

Тези доповідей
третьої науково-практичної конференції
24 березня 2021 року
м. Київ

Видавець: ТОВ «НВП «Інтерсервіс»,
м. Київ, вул. Бориспільська, 9,
Свідоцтво: серія ДК № 3534 від 24.07.2009 р.

Виготовлювач: СПД Андрієвська Л.В.
м. Київ, вул. Бориспільська, 9,
Свідоцтво: серія В03 № 919546 від 19.09.2004 р.